

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ | Συνδρομή ἰτασια: Ἐν Ἑλλάδι πρ 8. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ 12.—Ἐκαστον φυλ. τιμᾶται λ. 10.—Γραφ. Τοῦ Κο- | ΕΚΔΟΤΗΣ
ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΥΓΛΑΗΣ | ρίνης, ἐν τῷ τυπ. τῆ; Κορίννης.—Αἱ τὸ περιοδικὸν ἀφορῶσα ἐπιστολαὶ διευθύνονται πρὸς τὸν ἰκδοτὴν. | ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ

ΩΡΑΙ ΣΠΟΥΔΗΣ

ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ φύσις στίλβει καθαρὰ ἔμπρὸς μᾶς ὡς ἀδάμας, οὐδ' εἰς οὐκίλην κρύπτεται, καὶ εἰς τὰ βλέμματά μας ἀνοίγει τὸ βιβλίον της.
Ἀυθλοπαεῖ τὸ ὄμμα μας κ' ἡ ἀνομιὰ μας κρίσις· ἀλλ' ἂν ζητήσωμεν τὸ φῶς, ἔμπρὸς μᾶς κεῖται λύσις σαφὴς τῶν μυστηρίων της.

Α

Τολμῶ νὰ σᾶς προσκαλέσω, φίλοι ἀναγνώσταί καὶ σεμναί μου ἀναγνώστριαί, εἰς μελέτας, αἰτινας, εἰ καὶ αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς λίαν σοβαραὶ καὶ χρησιμώταται εἰς πάντα ἄνθρωπον, δὲν θὰ εἶναι ὅμως καὶ πάντῃ ἀτερεπεῖς. Πρόκειται νὰ σπουδάσωμεν, ἐὰν μοὶ τὸ ἐπιτρέψητε, κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων ἡμῶν, ἐν μέγα καὶ ὠραῖον βιβλίον, τοῦ ὁποῖου αἱ σελίδες ἀφιεροῦσι γραμμάς τινὰς καὶ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, τῶν οἰκίῶν σας, τῶν σχολείων, τῶν ἐργαστηρίων, τῶν θεάτρων, τῶν περιπάτων, τῶν διασκεδάσεων, τῶν προσφιλῶν ἡμῖν ὄντων, τὰ ὁποῖα ζῶντα λατρεύετε ἢ τῶν ὁποῖων ἀπαρηγόρητοι τὴν ἀπώλειαν θρηνεῖτε, ἐν γένει περὶ πάντων. Τὸ βιβλίον τοῦτο περιλαμβάνει τὰς Ἀθήνας, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Εὐρώπην, τὴν Γῆν, τὸν κόσμον ὅλον καὶ εἶναι τὸ *Βιβλίον τῆς Φύσεως*. Ἀσκεπῆς καὶ περιδεὴς προσέρομαι ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς ταύτης «Πανδέκτης», τὴν ὁποῖαν διὰ πυρίνων γραμμάτων ἐχάραξεν ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα περιέχει πᾶσαν ἀνθρωπίνην γνῶσιν, καὶ τὴν ὁποῖαν πάντες εἶδετε καὶ βλέπετε, ὀλίγοι ὅμως ἐδυνήθητε νανοίξετε διὰ νὰ τὴν ἀναγνώσητε, διότι περικαλύπτει αὐτὴν μυστηριώδης πέπλος. Ἀνέλκω ὀλίγον τὸν πέπλον τοῦτον, ὃν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια κατώρθωσεν μικρόν, ἂν οὐχὶ ἐντελῶς, νανασύρη καὶ ἀναγνώση ὀλίγας ἐπὶ τοῦ βιβλίου τοῦτου γραμμάς, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρώτης αὐτοῦ σελίδος ἀναγνώσκω αἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ.»

Ἐκείθητέ ποτε ἀνά γε ὑμεῖς, ἂν τὰ ἀπώτατα ἐκεῖνα φωτοβόλα ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ δύνανται νὰ ἔχωσι σχέσιν τινὰ πρὸς τὸν κτανήτην τοῦτον, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς κατοικοῦμεν, ἂν οἱ μακάριοι αὐτῶν κάτοικοι δύνανται νὰ εἶναι συγγενεῖς μᾶς, οἵτινες

ἴσως μᾶς βλέπουσιν μετὰ συγκινήσεως; οἵτινες ἴσως ἐπιθυμοῦν νὰ μᾶς οὐκίλησυν καὶ νὰ μᾶς περισιγῆζον τρυφερῶς εἰς τὰς ἀγκάλας των; Ὑποθέσατε πρὸς στιγμὴν, ὅτι σᾶς ἦτο πάντῃ ἀδύνατον νὰ υπερβῆτε τὰ περικυκλοῦντα τὴν χώραν ὑμῶν ὄρη καὶ νὰ ἴδητε τὸν πέραν τοῦ ὀρίζοντός σας ἀνελίσσόμενον κόσμον. Ἐγκάθειροκοι οὕτως ἐν τὸς τῆς λεκάνης ταύτης αἰωνίως ὑπὸ τῆς περιορισμένης νοητικότητός σας, θὰ ἐφαντάζεσθε ὅτι πέραν τῶν ὀρίων τούτων ἐδύνατο νὰ ὑπάρχη ἄλλος κόσμος ὅμοιος πρὸς τὴν πατρίδα σας; Ὅθ' ἐπιστεύετε τότε βεβαίως ὅτι ὀπισθεν τῶν κύκλων ὑμῶν ἐγειρομένων ὀρέων ὑπάρχει χάος, χάος φοβερόν, χάος ἀτελείτητον. Καὶ ὅμως, ὅπως εἶναι ἀληθὲς ὅτι πέραν τῆς οἰκίας ὑμῶν εἶναι ἢ τοῦ γείτονος, πέραν αὐτῆς ἄλλη, πέραν τῶν συνοικιῶν τούτων ἢ ὅλη πόλις, πέραν ταύτης ἄλλη, πέραν τῶν πόλεων ὀλόκληρος ἢ χώρα, τὸ κράτος, ἢ Εὐρώπη, ἢ Γῆ πᾶσα, οὕτω καὶ πέραν τῆς Γῆς ὑπάρχει ἢ ἀτμόσφαιρα, πέραν ταύτης ὁ αἰθήρ, πέραν τοῦ αἰθέρος πολὺ μακράν, ἔσθην μὲν ὁ Ἄρης, ὁ Ζεὺς, ὁ Κρόνος, ὁ Οὐρανός, ὁ Ποσειδῶν, ἔσθην δὲ ἢ Ἀφροδίτη, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἥλιος, τὰ ἀναρίθμητα ἄστρα, ἀπέχουσι δὲ τὸ ἐν τοῦ ἑτέρου, ὡς ἐν τῇ Γῇ ἢ μία συνοικία, ἢ μία χώρα, τὸ ἐν κράτος, ἢ μία ἡπειρος, ἢ μία θάλασσα τῆς ἄλλης, ὡς εἰς ἐὶ οἰονδήποτε φυσικὸν σῶμα, τὸν λίθον π. χ., τὸ ἐν ἄτομον τοῦ ἑτέρου.

Μὴ θαυμάσητε ἂν ἢ ἀπὸ τοῦ ἐνός ἀτόμου τοῦ περιορισμένου λίθου εἰς τὸ ἕτερον ἀπόστασις, ἢ τις εἶναι μηδαμινή, ἀνεπαίσθητος, δὲν φαίνεται ὅτι δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἕτερον ἄστρον ἐν τῷ ἀπειρῷ οὐρανῷ, ἢ τις εἶναι τοσοῦτω τεραστία. Τὸ σύμπαν εἶναι ἢ ἐπ' ἀπειρον μεγαλογραφία τοῦ λίθου, ὁ λίθος εἶναι ἢ πεπερασμένη μικρογραφία τοῦ σύμπαντος. Φαντάσθητε πρὸς τούτοις ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι τὰ ἄτομα, ἢτοι τὰ ἐλάχιστα μόρια διὰ τὸν ὅλον λίθον, τοῦ αὐτοῦ εἶναι καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ αἰωρούμενα ἄστρα, εἰς οὗς καὶ ἡ ἡμετέρα γῆ, χωρὶς ἕκαστον διὰ τὸ ΣΥΜΠΑΝ Εἶναι ἢ ἐκεῖ ὀκίαι μυστηριώδους δυνάμεως, ἢ ἢ ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστάμενα ἄτομα τοῦ λίθου δὲν πίπτουσιν, ἐπομένως δὲν καταστρέφουσι τὴν συνοχὴν αὐτῶν, ἄλ-

λά συγκρατούνται και αποτελούσι τὴν μορφήν, ἣν βλέπομεν ἐν τῇ περιωρισμένῃ ὕλῃ τοῦ φυσικοῦ σώματος, ὅπερ καλοῦμεν *λίθον*, διὰ τῆς αὐτῆς και τὰ ὡσαύτως ἀπ' ἀλλήλων διίστάμενα ἄτομα τοῦ σύμπαντος, ἦτοι τὰ ἄστρα, δὲν πίπτουσι, ἐπομένως δὲν καταστρέφουσι τὴν συνοχήν αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκρατοῦνται και ἀποτελοῦσι τὸ παναρμόνιον ἐκεῖνο ὄλον, τὸ ὁποῖον καλοῦμεν *κόσμον*. Εὐτυχῆ δὲ θέλω λογίσθαι ἐμαυτόν, ἐπεικεῖς μου ἀναγκάσται, ἀν κατώρθωσα οὕτω νὰ δώσω ὑμῖν εὐκρινῆ τινα ὁπωσοῦν ἐννοίαν τοῦ ἄλλως τοσοῦτω μυστηριώδους και ἀκατανοήτου τούτου ἀπείρου, ὅπερ ἐφρατάσθημεν ὡς ἐν φυσικὸν σῶμα, ἀποτελοῦν ἐν ὄλον ἀρμονικόν, ὡς μία ἄλυσιν, ἀτελεύτητον ἥς τὸν ἕνα κρίκον παριστᾷ ἡ ἡμετέρα Γῆ, ὡς μίαν τεραστίαν μηχανήν, ἥς ἡ Γῆ δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐν ἐλάχιστον μέρος ἡ ἐλαττήριον. Ἄν δὲ τὰ μόρια, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ λίθος, εἶναι μίᾳς και τῆς αὐτῆς φύσεως ἡ ὕλης, διατί ἄρα γε τὰ ἄστρα, τὰ ἐπιπέδου ἄτομα ταῦτα τοῦ ἀπείρου, παραχθέντα πάντα ἐν τῆς αὐτῆς ἀρχεγόνου μάζης, πρέπει νὰ εἶναι διαφόρου πρὸς ἄλληλα φύσεως ἡ ὕλης; Ἄ, βεβαίως δὲν πρέπει νὰ διαφέρωσι τὰ ἄλλα ἄστρα ἀπὸ τὸ ἡμέτερον, τὸ ὁποῖον καλοῦμεν Γῆν. Ἀναμφιδόλως και ἐκεῖνα πρέπει νὰ κατοικῶνται ἀπὸ πλάσματα παρόμοια και συγγενῆ πρὸς ἡμᾶς.

Ἐπειτα συνέχεια.

X. ΚΑΡΜΙΤΣΗΣ

ΑΣΑΚΕΣΠΕΙΡΙΑ

Α'

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι χρόνοι ἀπέδειξαν, ὅτι ἐκ πάντων τῶν μετάλλων και τῶν σκληροτέρων λίθων διακριέστερα και μακροβιώτερα εἶναι αἱ συμβολαιογραφικαὶ πράξεις. Τὰ μέταλλα ὀξυδούονται και φθειρόνται, οἱ λίθοι συντριβόνται και ἀφανίζονται, ἀμφοτέρα δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παραχώνονται ἄλλ' ἢ συμβολαιογραφικῆς πράξης παραμένει ἐς αἶναι και εἰς τοῦμανές, παραδιδόμενη ἀπὸ προκατόχου εἰς διάδοχον Συμβολαιογράφον, ὡς ἀποτελοῦσα ἀναπόσπαστον και ἀναλλοίωτον μέρος τοῦ sacrosanto ἀρχείου του.

Ἄν οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον Συμβολαιογράφους, και ἀν, ἀντὶ τῶν ἐνεπιγράφων λίθων, προετίμων τὰς συμβολαιογραφικὰς πράξεις, οἱ κκ. Κουμανούδης και Φιντικλῆς θὰ τὴν εἶχον πολὺ καλά. Δὲν θ' ἀνεζήτησαν εἰς μάτην λίθινόν τινα ἐπιγραφὴν, ὅπως ἀνακαλύψωσι τὴν καταγωγὴν τοῦ πρὸς νότον τοῦ ἀνακτορικοῦ κήπου ἀρχαίου βαλανείου—δῆλα δὲ τῶν ἡρειωμένων θεμελίων του μόνον—και πειθόμενοι ὅτι τὸ βαλανεῖον τοῦτο δὲν εἶναι τὸ περιλάλητον ἐκεῖνο τοῦ Λουκιανοῦ ἢ Ηαυσανίου, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς, θὰ ἐπέτρεπον νὰ οἰκοδομηθῇ, ἀν και μικρὸν τὸ ἐκ τούτου ὄφελος διὰ πολλοὺς εὐνοήτους λόγους, εἰς καλλιτέ-

ραν θέσιν τὸ ὀδύσειαν ὄλην περιπετειῶν ὑποστάν μέγαρον τῆς Ἐκθέσεως, και δὲν θὰ ἤκουον τὰ ἐξ ἀμάξης παρὰ τοῦ κ. Βουρνούφ... εὐλόγως λίαν.

Ὡ! εἶναι λαμπρὸν πρᾶγμα ἡ συμβολαιογραφικὴ πρᾶξις, εἰς μαρτύριον τῆς καταγωγῆς και τῆς πατρότητος οἰουδῆποτε ἔργου. Ἄν χρῆσιν αὐτῆς ποιήσωνται ἐγκαίρως οἱ κατασκευασταὶ τῶν σημερινῶν πρωτοτύπων κωμωδιῶν μας, θὰ ὑπάρχη αἰωνίως ἀδιαφιλονείκητος ἀπόδειξις τῆς πρωτοτυπίας των, και δὲν θὰ τρέξωμεν τὸν κίνδυνον πολλὰ ἀριστοτελεῖματα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς δραματικῆς τέχνης νὰ δυσφημισθῶσι μεθ' αὐτῶν ὡς μεταφράσεις, διότι θὰ συμπέση νὰ συνταυτισθῶσι με ἔργα μεταγενεστέρων εὐρωπαϊῶν κωμικῶν. Ἡ συμβολαιογραφικὴ πρᾶξις θὰ διατρανώσῃ ἀναμφιρίστως διὰ τῆς ἡμερομηνίας τις τὴν προτεραιότητα τῶν ἡμετέρων ἔργων, ἐνῶ τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου δυνατὸν νὰ κατηγορηθῇ ὡς πλαστὸν, ὡς μὴ παρέχον πλήρη, βεβαίαν και ἀδιαφιλονείκητον ἀπόδειξιν τῆς ἐποχῆς τῆς συγγραφῆς.

Ἄν ὁ ἄγγλος Σακεσπεῖρος μετεχειρίζετο ἐν καιρῷ τὴν συμβολαιογραφικὴν πρᾶξιν, δὲν θὰ ἐπάθαιεν ὅ,τι ἐπαθεν ἐπ' ἐσχάτων ἀπὸ τοὺς ἐξαδέλφους του Ἰάγκεις.

Τί δ' ἐπαθεν ὁ δαιμόνιος οὗτος δραματογράφος; Ὅ,τι κριτικὴ... τολμηρὰ δύναται νὰ γεννήσῃ.

Ἡ κριτικὴ ἄλλοτε, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Dumas τῆς ἀρχαιότητος μέχρι πρὸ ὀλίγου, ἦτο εὐπιστος τὴν σήμερον ὅμως εἶναι λίαν πυρρῶνική φανός της εἶναι ὁ—πῶς τὸν λένε;—σκεπτικισμός. Ὡ! ἡ κριτικὴ τὴν σήμερον εἶναι φωτιὰ μοναχί τὰ βάζει μ' ὄλον τὸν κόσμον, τὰ πάντα ἀρνούμενη... ἐπὶ τὸ εὐκολώτερον νὰ καταλάβῃτε ἀφ' ὅ,τι ἐπ' ἐσχάτων ἰσχυρίσθη περὶ ποιήσεως ὅτι, ἤγουν, ἡ ποίησις εἶναι νόσος ἐπιδημικὴ—διαλείπων τις ἢ κακοήθης πυρετός,—ἐξαρτωμένη ἐξ ἀτμοσφαιρῶν, κλιμάτων, τελμάτων, λόγων κοσμοτελουρικῶν... τί ξέρω κ' ἐγώ;

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ὑπερωκεανίων Σαξῶνων ἐπιδράσεως τῆς παραξενιάς τῆς κριτικῆς, οἱ Ἀμερικανοὶ τὰ ἔβαλαν με τὸν Σακεσπεῖρον και δι' ἄλλους λόγους.

Διὰ τὰς πολιτικὰς δοξασίας του.

Διὰ τὸ θρησκειῶμα του.

Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι Ἄγγλοι τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ μεταπεφυτευμένοι ἐν γῆ παρθένω, ζῶντες νέαν ζωὴν, ἀφοῦ ἀπέθεντο τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον. Ὁ Ἀμερικανὸς εἶναι Ἄγγλος χειραφετηθεὶς, ἀφῆσας πέραν τῶν θαλασσῶν, ἄς διέβῃ, τὴν κληρονομίαν τῶν πολιτικῶν προλήψεων και τὸν ζυγὸν τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν. Δι' αὐτὸν δὲν ὑπάρχουν προνόμια γεννήσεως και τάξεως κοινωνικῆς. Ἐρρίφθη μακρὰν τῶν διακρίσεων κοινωνίας ἀριστοκρατικῆς και μοναρχικῆς ἐπὶ τοῦ ἐλευθέρου

σταδίου τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ἐντεῦθεν ὁ Ἀμερικανὸς, εἰ και θαυμάζων τὸν ἐξαδέλφον του Σακεσπεῖρον, δὲν δύναται ὅμως και νὰ τὸν χωνεύσῃ εἰς μερικά. Ὁ δραματογράφος τοῦ αἰῶνος τῆς Ἐλισάβετ, ὁ ζήσας ὑπὸ τὴν σκέπη των μεγάλων, οὐς ἐξύμνησεν ἐν τοῖς στίχοις αὐτοῦ, ὁ, ὡς ἀληθῆς Ἄγγλος, θεωρῶν τὴν κοινωνικὴν ἀνισότητα ὡς βυαλὴν και φυσικὴν κατάστασιν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, ὁ ἀνυψῶν τὴν ἀρετὴν τοῦ εὐγενοῦς αἵματος, και ἀποδίδων οὐκ οἶδα τίνα θεῖα προτερήματα εἰς τὸ ἄτομον βασιλέως, ὁ, τούναντίον, οὐδεμίαν ἐπιδειξάμενος συμπάθειαν πρὸς τοὺς μικροὺς γεωργοὺς και τεχνήτας, και σαρκαστικῶς πάντοτε και περιφρονητικῶς λαλήσας περὶ τῶν πενήτων και ταπεινῶν, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἦναι ὁ προσφιλεὶς δημοτικὸς ψάλτης τῶν Ἰάγκειων, οὐδὲ τὸ βιβλίον του νὰ τεθῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ὑπὸ τὰ προσκεφάλαια αὐτῶν τιθεμένης πάντοτε Ἀγίας Γραφῆς. Καὶ ταῦτα μὲν διὰ τὰς πολιτικὰς δοξασίας τοῦ Σακεσπεῖρου.

Διὰ δὲ τὸ θρησκειῶμα του, εἶναι γνωστὸν πόσον οἱ διαμαρτυρούμενοι ἀποστρέφονται τοὺς δυτικούς λέγεις και βλέπουν ἀκόμη τὸ αἷμα τῆς νυκτὸς τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἀνεκάλυψαν ὁμολογίαν τινὰ πίστεως τοῦ πατρὸς του, μαρτυροῦσαν ὅτι οὗτος ἐφρόνει τὰ τῶν δυτικῶν ἐπειτα και ἐν αὐτοῖς τοῖς δράμασι τοῦ Σακεσπεῖρου προδίδεται ἐν πολλοῖς ὁ παπισμὸς τοῦ συγγραφέως, ἰδίως ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀμλέτου και τοῦ φαντάσματος. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἄλλαι ἀλλαγῶ φράσεις ἀντιστρατεύονται πρὸς τὴν ιδέαν ταύτην. Ἐν τῷ Ῥωμαίῳ ὑπάρχει μία τις «ἐσπερινὴ λειτουργία» (evening mass), ἥτις θέτει εἰς μεγάλην ἀρῆχανίαν τοὺς ὑποστηρίζοντας ὅτι ὁ Σακεσπεῖρος ἦτο καθολικός.

Διὰ τοὺς δύο λοιπὸν τούτους λόγους ἐπαθεν ὁ Σακεσπεῖρος ἀπὸ τοὺς Ἰάγκεις δεινὸν πάθημα...

Οἱ Ἀμερικανοὶ, ἐπελθόντες κατόπιν τῶν Γάλλων, Γερμανῶν και Ἄγγλων εἰς κριτικὴν ἐξέτασιν τῶν ἔργων τοῦ ἄγγλου δραματογράφου, ἀφῆκαν μίαν φωνήν, ἐν ἐρώτημα.—Τίς ἔγραψε τὸν Σακεσπεῖρον; (Who wrote Shakespeare?)

(Ἐπειτα συνέχεια)

Δ. ΚΟΝΤΑΠΙΝΗΣ.

Ο ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ

(κατὰ τὸν Carlo Dati.)

Τὸ περιφανές και περίεργον ζήτημα, ὁποῦρα δηλαδὴ τῶν δύο νὰ ὑπερισχῆ κατὰ τὸ συνθέτειν στίχους ἢ φύσις ἢ ἡ Τέχνη, διατελεῖ εἰσέτι ἄλυτον. Ὅτι δὲ ζήτημα ἐπὶ τῇ ποιήσει τοῦτ' αὐτὸ εἶνε ἀναγκαῖον ἐπίσης και εἰς πάντα ἐκεῖνα τὰ ἐπαγγέλματα, ἀπερὶ τὰ ἐξαιρητικὰ και τελειοποιηθῶσιν, ἀπαι-

Τὸν τοῦ Πρωτογένους βιογραφίαν ταύτην συνέγραψεν ὁ Κάρλος Δάτης πρὸ διακοσίων ἐτῶν.

τοῦσιν ἐφαρμογὴν και κλίσιν, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ζωγραφικὴν τέχνην τῇ ποιήσει παρεμφερεστάτην.

Οὐδαμῶς χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι πᾶσα προσπάθεια τῆς ἐπιμελείας ἢ τοῦ φιλομύχθου ἀποβαίνει ματαία ἀνευ τοῦ ἐνοστικτοῦ τῆς φύσεως, ὡς ἐπίσης οὐδαμῶς πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ τις ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα και ἡ ἐπιρρέπεια ἀνευ τῆς σπουδῆς και τῆς τέχνης ὄντως ὑποπίπτουσι εἰς ἀτελεύτητα πλημμελήματα, ὥστε, ἀποκοπεισῶν τῶν πτερυγῶν τῆς φύσεως, ἡ τέχνη ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ προβῇ ἀξία θαυμασμοῦ, ἡ δὲ φύσις δὲν δύναται ν' ἀποσοθήσῃ τῶν πταισμάτων τὰς παρεμππτώσεις, ἀφαιρουμένων τῶν ἠνίων τῆς τέχνης διὸ ἠθέλεν εἶσθαι ἀτελής ἡ φύσις ἀνευ τῆς παρουσίας τῆς τέχνης και ἡ τέχνη ἀνευ τῆς ἀρωγῆς τῆς φύσεως, ἐὰν ἐκατέρα αὐτῶν ἠξίον νὰ λαμβάνῃ ἀνὰ χεῖρας τοὺς χρωστήρας, ἐγκαταλημπανουμένη ὅμως ὑπὸ τῆς ἄλλης.

Ἐν τῷ Ἀπελλῇ ἀπεθανυμάσαμεν τῆς τε φύσεως και χάριτος, ἰδίας αὐτῷ προικός, τὴν ἐκπλήξιν, αὐταὶ ὅμως ἐκαλλιεργήθησαν και ὑπὸ τῆς τέχνης ἤδη δὲ ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν ἐπίσης μετὰ θαυμασμοῦ ἐν τῷ Πρωτογένει τὸ ἐξοχὸν τῆς τέχνης και τοῦ μόχθου, καθ' ἃ μοναδικὸς ὑπῆρξε και ἄπεο ὅμως δὲν ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως διὸ ὁ καλλιτέχνης οὗτος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ζωγραφίσῃ μετὰ τοσοῦτον ἐξαιρετικῆς ἐπιμελείας και νὰ ὑποφέρῃ τόσον βαρείας και μακρὰς θλίψεις, ἐστερημένος ἔρωτος πρὸς τὴν ἐργασίαν και καλαισθησίας, ἀπερ ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς μεγαλοφυΐας, οὔτε θὰ ἐνησχολεῖτο μετὰ τοσαύτης τέχνης εἰς τὸ νὰ καλλιεργῇ τὴν ἰδίαν του τέχνην και νὰ ἀποσύγῃ ἐν ταῖς ζωγραφίαις αὐτοῦ τὴν ζωηρότητα και τὸ βεβιασμένον, ἐὰν ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἐπιρρέπειας δὲν κατήρχετο εἰς τὸ καλῶς ἀπομιμῆσθαι, ἔστιν ὅτε δὲ και τὸ τὴν φύσιν ὑπερβῆναι.

Ὁ Πρωτογένης ἐκατήγετο ἐκ Καίνου, πόλεως τῆς Καρίας ὑποτελοῦς τῇ Ῥόδῳ, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ Εἰάνθου πόλεως τῆς Λυκίας.

Ἐξῆς και ἤμασε καθ' ὃν χρόνον και ὁ Ἀπελλῆς, πρὸς ὃν συνηγωνίζετο και οὐ—ὅπερ και παράδοξον—διετέλει φίλος. Κατ' ἀρχὰς ἦτο πτωχός, τοσοῦτον δ' ἐπιμελῶς ἐνησχολεῖτο περὶ τὴν τέχνην, ὥστε ἡ ἐργασία τῷ ἐφαίνετο ἐλαχίστη και, καθ' ἃ ἔλεγεν ὁ Ἀπελλῆς, οὐδέποτε τῇ ἀληθείᾳ ἀφίστατο αὐτῆς. Οὐδεὶς γινώσκει παρὰ τίνι ἐμαθήτευσεν.

Τινὲς ἐπίστευσαν ὅτι ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐζωγράφει ναῦς ἐγνωμάτευσαν δὲ οὕτω, λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ὅτι, ὅτε αὐτὸς ἐζωγράφει τὰ προπύλαια τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἀθῆναις, ἐθα ἐποίησε τὴν περιφανῆ Παρθενὸν και τὴν Ἐμιονίδα τὴν ὑπ' ἄλλων κληθεῖσαν Ναυσικάαρ, εἶχε θέσει μεταξὺ ἐκεῖνων, ἀπερ οἱ καθιγῆται καλοῦσι προσθήκας (giunte), μικρὰς τινὰς νῆας μακρὰς, ἵνα καταφαίνηται ἀπὸ τίνων χθαμαλῶν ἀρχῶν προήχθησαν τὰ ἔργα αὐτοῦ εἰς τὸ ὑπέρτατον σημεῖον τῆς δόξης και τῆς περιωνυμίας.

Ἄλλ' ὅ,τι ἐκρίθη ἄξιον πάσης δόξης ὑπῆρξεν ὁ Ἰάλυσος τῆς Ῥόδου, ἀφιερωθεὶς εἴτα εἰς τὸν ἐν Ῥώμῃ ναὸν τῆς Εἰρήνης καὶ παρὰ πάντων καταθαυμάσθεις διὰ τὴν θαυμασίαν ἐπιμέλειαν τῆς τέχνης. Διηγούνται ὅτι, ὅτε ἔγραφε τὸ ἔργον τοῦτο, ὁ Πρωτογένης ἐτρέφετο μόνον διὰ θέρμων γλυκασμένων, ὅπως οὕτω τὴν τε πείναν καὶ τὸ δίψος κορίση καὶ τὰς αἰσθήσεις μὴ παχύνῃ διὰ τῆς γλυκύτητος τοῦ χυμοῦ· τοῦτο δὲ θὰ διήρκεσεν ἐπὶ μακρόν, καθόσον ἱστορεῖται ὅτι, ἵνα περαιώσει τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἐδέησε νὰ κατατρίψῃ ἐνιαυτοὺς ἑπτὰ. Τετρακίς ἐχρωμάτισε τὴν εἰκόνα ταύτην, ἵνα τὴν ἐξασφαλίσῃ ἀπὸ τῶν καταδρομῶν τοῦ χρόνου καὶ ἵνα, ἀπαλειφομένης τῆς ἀνωτάτης χρώσεως, ἀναφανῆται ἡ ἀμέσως ὑπ' αὐτήν.

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἦτο ἡ καταπλήξασα τὸν Ἀπελλῆν, καίπερ μὴ εὐρίσκοντα ἐν αὐτῇ ἴσην πρὸς τε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸν μόχθον χάριν.

Πάντοτε ὑπῆρξεν ἀμφίβολον καὶ διαφιλονικεῖται εἰσέτι καὶ νῦν τί ὁ Ἰάλυσος παρίστα. Οἱ μὲν δοξάζουσιν ὅτι ἀπεικονίζει τὴν θεάν πόλεως ἢ τμήματός τινος τῆς Ῥόδου· οἱ δὲ τὴν εἰκόνα κυνηγοῦ τινος, ἄλλοι τοῦ Βάχγου καὶ ἄλλοι ἄλλου. Ἐγὼ ὅμως ἐν τῷ αὐτῷ ποικιλίᾳ δοξασιῶν καὶ ἀμφιβολιῶν ἀποκλίνω πρὸς τὴν γνώμην ὅτι ἐν τῇ εἰκόνι ἐκείνῃ ἐφαίνετο διατετυπωμένον ὠραῖόν τι μειράκιον παριστάνον τὸν ἥρωα Ἰάλυσον, ἰδρυτὴν μιᾶς τῶν τριῶν πόλεων τῆς Ῥόδου τῆς φερωνύμου αὐτοῦ, ἢ τὸν πολιούχον θεὸν καὶ τὸν ἰδεώδη τύπον αὐτῆς. Βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἐκεῖ που ὑπῆρχεν ἐξωγραφημένος θαυμάσιος τὴν τέχνην κῶν, ἐν ᾧ ὁ Πρωτογένης δὲν ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀπεικονίσῃ τὸν ὑπὸ τῆς πνευστίαςως παραγόμενον ἀφρόν, διότι αὕτη—ὄπερ καὶ δυσχερέστερον—καθόλου ἐξεδηλοῦτο ἀλλαχόθεν. Ἄλλ' αὕτη αὕτη ἡ τέχνη ἀπῆρκεσεν αὐτῷ, οὐδὲ ἐγνώριζε πῶς νὰ μειώσῃ αὐτήν, ἥτις ἐφαίνετο μὲν μεγίστη, ἀλλὰ παρὰ τὸ μέτρον τοῦ ἀληθοῦς, διότι ὁ ἀφρός ἐφαίνετο μὲν ἐξωγραφημένος, δὲν ἐγεννάτο ὅμως ἐν τῷ στόματι τοῦ ζώου, καὶ τοῦτο παρήγεν εἰς αὐτὸν κάματον οὐχὶ κοινόν, διότι ἐπεθύμει τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ ζωγραφίᾳ καὶ οὐχὶ τὸ πιθανόν· διὸ συνήθως μὴ ἀρεσκόμενος μετέβαλλε γραφίδα, ἥτις ἐκαλλύνετο ἐν τῇ μεταβολῇ. Ἐπὶ τέλους ἀποδυσπετήσας κατὰ τῆς ἀνακαλυπτομένης τέχνης ἔρριψε τὸν σπόγγον εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὄπερ τῷ εἶχε προξενήσει τὴν ἀηδίαν, καὶ διὰ τῆς πράξεως ταύτης τὸ τυχερὸν ἀντικατέστησε τὴν φύσιν, διότι ἅμα πεσὼν ὁ σπόγγος εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς εἰκόνης, ἐπέχυσεν ἐπ' αὐτῆς τὰ μόλις πρὸ μικροῦ ἀποξερθέντα χρώματα, ὡς ἀκριβῶς ἀπῆται καὶ ἠθέληεν ἡ ἐπιμέλεια.

Λέγεται ὅτι, ὅτε ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐμελλε νὰ πυρπολήσῃ τὴν Ῥόδον, ἀνέστειλεν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὸ σχέδιόν του τοῦτο, διότι ἡ εἰκὼν αὕτη προσήρτητο εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον τοῦ τείχους,

καθ' οὗ αὐτὸς προὔτιθετο νὰ προσάψῃ τὸ πῦρ καὶ ὅτι μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ ἀλλαχόθεν τῆς ἀγορᾶς, ἄτε αἰδέσθεις τὴν εἰκόνα ἐκείνην, ἀπόλεσε τὴν νύκην· ἄλλοι δὲ προστίθεσιν ὅτι κυριεύσας ὁ Δημήτριος τῶν περιχώρων τῆς Ῥόδου ἐγένετο κύριος καὶ αὐτῆς τῆς ζωγραφίας τῆς ζωγραφηθείσης καὶ σχεδὸν τελειοποιηθείσης ὑπὸ τοῦ Πρωτογένης· ἐπὶ τούτοις δὲ πέμψαντες οἱ Ῥόδιοι πρέσβεις πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν νὰ φεισθῇ τοῦ Ἰαλύσου καὶ νὰ μὴ φθείρῃ τὴν εἰκόνα· εἰς τούτους δὲ ὅτι ὁ Δημήτριος ἀπήντησεν ὅτι θὰ ἔκαιε καὶ ἔφθειρε τὰς τοῦ πατρὸς του εἰκόνας μᾶλλον ἢ τὸσον σπουδαῖον ἔργον· ἡ δὲ ῥῆσις τοῦ ἱστορήσαντος ὅτι ὁ Δημήτριος, κρατήσας τινῶν κακῶς πεφυλαγμένων οἰκοδομημάτων τῆς Ῥόδου, ἐν τινι τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν ἡ διάσημος τοῦ Ἰαλύσου εἰκὼν, προὔτιθετο νὰ ἐμπρήσῃ αὐτά, ὡς θὰ ἔπραττεν ὁ τὴν καλλονὴν τῶν Ῥοδίων μισῶν καὶ τὸ ἔζογον τοῦ μοναδικοῦ ἐκείνου ἀριστοτεχνήματος ὁ καὶ διὰ ταῦτα ἐμέτρως ὦν ἐξωργισμένος κατ' αὐτῶν, καὶ ὅτι οὗτοι ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν βασιλέα πρέσβεις λαλήσαντας τάδε «καὶ διὰ τίνα λόγον ζητεῖς νὰ καταστρέψῃς τὴν εἰκόνα ταύτην ἐμβάλλον πῦρ εἰς τὰς οἰκίας; Ἐὰν ἀπάντων μὲν ἡμῶν καταστῆς νικητὴς, τὴν δὲ πόλιν ὑποχείριον λάβῃς, σὺν ἡμῖν καὶ αὐτὴ ὠσαύτως δλόκληρος καὶ ἀνεπαφρος εἰς σὲ θὰ ἀνήκῃ. Ἐὰν διὰ τῆς πολιορκίας δὲν δυνηθῆς νὰ κατισχύσῃς ἡμῶν, σὲ παρακαλοῦμεν νὰ σεφθῆς ὅτι μὴ δυνηθεὶς νὰ νικήσῃς τοὺς Ῥοδίους συνήψες πόλεμον πρὸς τὸν Πρωτογένη τεθνεῶτα», καὶ ὅτι ταῦτα ἀκούσας ὁ Δημήτριος ἐχαρίσθη τῇ τε εἰκόνι καὶ τῇ πόλει, διαλυθείσης τῆς πολιορκίας, εἶνε ἥμιστος ἀξιόπιστος. Διὰ πλείους τῶν λόγων δὲν πρέπει νὰ πιστεύσῃ τις εἰς τὴν ῥῆσιν ταύτην, ἔτι δὲ μᾶλλον εἰς τὴν ἑτέραν, ὅτι δῆθεν ὁ Πρωτογένης ἀπέθανε κατὰ τὴν πολιορκίαν, ἐνῶ τοῦναντίον διολογοεῖται ὅτι ἔζη, μάλιστα δὲ κατοικῶν ἐν τινι οἰκίᾳ, ὡς συνείθιζε, πλησίον κήπου ἐκτισμένῳ καὶ μικρὸν τῆς Ῥόδου ἀφισταμένῳ, ἐκεῖ, ὅπου ἀκριβῶς ὁ Δημήτριος εἶχε κατασκηνώσει, οὐ μόνον δὲν ἐκινήθη, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ μικρὸν διέκοψεν ἕνεκα τῶν ἐφοδῶν τὰς ἀπὸ πολλοῦ ἀρξαμένης ἐργασίας του. Ὅτε ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἠρωτήθη ἐπὶ τίνι ἀσφαλείᾳ διέμενεν ἔξω τῶν τειχῶν, οὗτος ἀπεκρίνατο ὅτι ὁ βασιλεὺς ἤγειρε πόλεμον κατὰ τῶν Ῥοδίων καὶ οὐχὶ κατὰ τῶν τεχνῶν· ἐφ' ᾧ ὁ μεγάλθυμος ἐκεῖνος ἡγεμιῶν ἐπέταξε νὰ φρουρῇ περὶ αὐτὸν ἱκανὸν στρατιωτῶν ἀπόσπασμα, διότι ἐφίετο νὰ διατηρηθῇ ἐκείνη ἡ καλλιτεχνικὴ ὑπαρξίς, ἥτις μέχρι τότε εἶχε διασωθῆ. Ἴνα μὴ δὲ τὸν ἀπασχολῶσιν ἐφέρετο αὐτὸς ὁ ἴδιος παρ' αὐτῷ καὶ καταλείπων τὴν τριπόθητον τῆς νύκτας πρόοδον ἔβλεπεν αὐτὸν ἐργαζόμενον πρὸς τερψιθυμίαν.

Ἡ εἰκὼν ἐπὶ τῆς ὁποίας τότε εἰργάζετο ἔχει τὴν ἐξῆς φημιν, ὅτι ὁ Πρωτογένης τὴν ἐξωγράφει ὑπὸ τὴν σπάθην. Ἀπεικονίζει δ' αὕτη Σάτυρον τοῦ

πίκλιν Ἀραπαυόμερον, ὅστις, ἵνα καταδείξῃ τὴν ἀσφάλειαν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐκράται εἰς τὴν χεῖρα αὐλοῦ. Αὐτὸς βεβαίως εἶνε ὁ Σάτυρος ἐκεῖνος, περὶ οὗ ἄλλοι ἔγραψαν ὅτι εἶδον ἐν Ῥόδῳ ἐπερσιδόμενον ἐπὶ στῆλης τινός, ἐφ' ἧς ἴστατο μία πέρδικα, ὑπερτέρα πολλῷ τοῦ Σατύρου κατὰ τὴν τέχνην καὶ ἀρεσκουσα πλειότερον τοῦτου, καίπερ ἐπιμελῶς κατεργασμένου· ὅ,τι ὅμως ἐπὶ μᾶλλον ἐπηύξησε τὸν θαυμασμὸν ἦτο ὅτι κομισθεῖσαι ἐκεῖ πρὸ τῆς εἰκόνης πέρδικας τιθασσευθεῖσαι ὑπὸ τῶν ὀρνιθοθηρῶν ἐπίπιζον προσβλέπουσαι τὴν ἐν τῇ εἰκόνι πέρδικα, ἐπὶ τούτῳ δὲ βλέπων ὁ Πρωτογένης ὅτι τὸ κύριον ὑπελείπετο τῆς προσθήκης ἀπήλειπεν ἐκεῖθεν τὸ πτηνόν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀμίλλα τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ Πρωτογένης εἶναι λίαν περιδόςος. Περὶ αὐτῆς ἰδοὺ τί ἱστορεῖται. Ὁ Πρωτογένης, καθ' ἃ εἴρηται, κατόκει ἐν Ῥόδῳ· ὁ δ' Ἀπελλῆς διὰ τῆς φήμης μόνον, τῆς διασχιτισίας τὸ κλέος τοῦ ἀνδρός, γνωρίζων αὐτὸν ἀφίκετο ἐν Ῥόδῳ καὶ ἅμα ἀποβιβάσθεις ἐκεῖ διηκύνθη εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, ὅπως τὸν ἴδῃ· ὁ Πρωτογένης ἀπῆν· ὁ δ' Ἀπελλῆς εἰς τὴν ἐρωτήσασαν αὐτὸν τί νὰ εἴπῃ εἰς τὸν κύριόν της ἐπανελθόντα γραῖαν ἀντὶ τῆς ἐπιδόσεως παντὸς ἄλλου ἐπισκεπτηρίου, ὅπως παρ' ἡμῖν εἴθισται, «αὐτὸ» εἶπε, καὶ λαβὼν τὸν χρωστήρα ἔσυρε λεπτότατην ἐκ χρώματος γραμμὴν ἐπὶ τινος εἰκόνης, ἣν ὁ Πρωτογένης προέκειτο νὰ ζωγραφίσῃ, καὶ ἀπῆλθεν. Ἡ γραμμὴ, ὡς ἐπανῆλθεν ὁ Πρωτογένης, διηγήθη αὐτῷ ἅπαν τὸ συμβάν, οὗτος δὲ, ὡς εἶδε τὴν λεπτότητα τῆς γραμμῆς, ἀνεγνώρισε τὴν χεῖρα τοῦ γράψαντος, διότι οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ γράψῃ τι τόσον τέλειον· οὐδὲν ἦττον διχάζει ὁ Πρωτογένης τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀπελλοῦ χαραχθεῖσαν γραμμὴν δι' ἄλλου χρώματος καὶ ἀπερχόμενος ἐπέταξε τῇ γραίᾳ νὰ ἐπιδείξῃ τῷ Ἀπελλῇ, ἐὰν ἐπανήρχετο, τὴν λεπτότηραν ἐκείνην γραμμὴν, καὶ νὰ εἴπῃ αὐτῷ ὅτι αὐτὸς εἶναι ὃν τίνα ζητεῖ. Τούτου γενομένου, ὡς ἐπανῆλθεν ὁ Ἀπελλῆς, ἄτε δὴ μὴ θέλων ἄλλος τις νὰ ᾔνε ἀνώτερος αὐτοῦ, διχοτομήσας διὰ τρίτου χρώματος διήρκεσε τὰς γραμμάς, μηδαμῶς ἀπολιπὼν τόπον εἰς ἑτέραν γραμμὴν οἰσδήποτε λεπτότητος· ὡς δὲ εἶδε ταῦτα ὁ Πρωτογένης, ἀναγνώρισε ἐαυτὸν ἠτηθέντα, ἔδραμε πρὸς τοῦτον ἐπὶ φιλοζενήσει. Τοιοῦτοτρόπως, ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου ζωγραφήματος περιγενομένη ἡ εἰκὼν αὕτη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀπέσπασε τὸν θαυμασμὸν καὶ ἐκπληξιν ἀπάντων, κυρίως δὲ τῶν καλλιτεχνῶν. Δυστυχῶς ὅμως ἐκάη ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸν πρῶτον ἐμπρησμὸν τῶν Καισαρικῶν ἀνακτόρων, ἐνθα τὸ πρὶν ἀπλήστως ἕκαστος ἀπεθαύμαζε τὴν ἐκτεταμένον ἐκεῖνον χώρον μηδὲν ἄλλο περιεχόντα ἢ γραμμάς σχεδὸν ἀοράτους· καὶ ὡς ἐκατέθεισαν μετὰ τὸ αὐτῶν ἐπισημῶν ἔργων ἀρσενικὴν καὶ περὶ τούτου προσεῖλκεν ἀπάντων τὰ βλέμματα, καίπερ ἀτελής. Οὕτως οἱ δύο καλλι-

τέχναι συνῆψαν φιλίαν ἀδιάρρηκτον καὶ τοῦτο, διότι ὁ Ἀπελλῆς ἦτο εὐγενέστατος καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐφαμίλλοις αὐτοῦ, μάλιστα εἰς αὐτὸν ἰδίως ὀφείλεται ἡ ὑπερ τοῦ Πρωτογένης ἀναπτυχθεῖσα κατόπιν μεγάλη ὑπόληψις τῶν Ῥοδίων, οἵτινες, ἐπειδὴ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐγένοντο ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν, ὀλίγον ἐξετίμων αὐτά, διότι ἐσωτήσας ἀνθ' ὀπόσου πωλεῖ εἰκόνας τινάς, ἃς εἶχε ζωγραφίσαι, καὶ ἀκούσας τιμὴν ἐλαχίστην, συνεφώνησεν αὐτὰς διὰ πενήτηκοντα τάλαντα, διαδιδούς ὅτι ἀγοράζει ταύτας, ἵνα κατόπιν ἐκποιήσῃ αὐτὰς ὡς ἰδίας αὐτοῦ. Τοῦτο συνέβαλεν εἰς τὸ νὰ γνωρίσωσιν οἱ Ῥόδιοι τὸν ζωγράφον των καὶ νὰ σπεύσωσι πρὸς ἀγορὰν τῶν εἰκόνων, ὑπερτιμηθειῶν ὅμως τότε. Περὶ δὲ τοῦ τί αὐτὸ ἀπεικονίζον οὐδὲν γινώσκει τις, βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἐξωγράφει τὸν Κόδιππον, τὸν Τληπόλεμον, τὸν τραγωδιογράφον Φιλίσκορον ἐν καταστάσει ἀνθρώπου σκεπτομένου, ἕνα ἀθλητὴν καὶ τὸν βασιλέα Ἀντίγονον. Πλὴν τούτων ἐξωγράφει τὰς εἰκόνας τῆς Φαιστιάδος, μητρὸς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους, ὅστις συνείθιζε νὰ τὸν παρακινήσῃ εἰς τὸ νὰ ζωγραφίσῃ τοὺς ἀθλοῦς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἵνα δικιωνισθῶσιν, ἐνῶ ἐγὼ νομίζω ὅτι αὐτὸς ὠθεῖτο πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τινος μανίας καὶ διαπύρου πρὸς τὴν τέχνην ἔρωτος. Τελευταῖον ἐξωγράφει τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν θεὸν Πάρα. Ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν πεντακοσίων ἐξωγράφει τοὺς Νομοθέτας, μέχρι δὲ τῶν χρόνων τοῦ Τιβερίου τὰ σχέδια καὶ σκιαγραφήματα τοῦ καλλιτέχνου τοῦτου, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ἦσαν ὑπερτέρα τῶν τῆς φύσεως, παρεφύλαττοντο εἰς τοὺς διαδρόμους τῆς Ῥώμης.

Ἦν δὲ καὶ ἀγαλματοποιός, τήκων ὀρείχαλκον εἰς μορφώματα, καὶ πλάστης διάσημος. Ἐγράψε καὶ δύο βιβλία περὶ Ζωγραφικῆς καὶ περὶ Μορφῶν, καταλιπὼν εἰς τοὺς ἐπιγόνους ἐν μὲν ταῖς εἰκόσι τὰ παραδείγματα, ἐν δὲ ταῖς συγγραφαῖς τοὺς τῆς τέχνης κανόνας· ἃς μὴ φανῆ δὲ παράδοξον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔργων καὶ τῶν ὑπομνημάτων τόσον μεγάλου ἀνδρός εἶνε τόσον μικρός, διότι ταῦτα μὲν ἴσως ὁ χρόνος ἐξήρανισεν, ἐκεῖνα δὲ καθὸ ποιηθέντα μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιμελείας ὑπέκλεψαν αὐτῷ τὸν καιρὸν, οὐδὲ ἐπέτρεψαν νὰ ἐργασθῇ πολὺ· οὐδὲν ἦτον ὅμως διὰ τὴν τελειότητα των θεωρηθήσαν ἀρκούντα, ὅπως ἐπιδαψιλεύσωσιν αὐτῷ τὴν αἰωνιότητα.

ΔΗΜ. Η. ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΒΙΡΜΑΝΙΑΣ

Εἰς τῶν ἀναταγοκριτῶν τοῦ *Eikonographiemon Kosmou—Monde Illustré* τῶν Παρισίων, περιηρούμενος ἐσχάτως τὴν Ἰνδοκίαν καὶ τυχὼν εὐκαιρίας νὰ παρουσιασθῇ μετὰ τινῶν Ἀγγλῶν ἀξιωματικῶν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῆς Βιρμανίας, διηγεῖται ὡς ἀκολούθως τὰ τῆς παρουσιάσεώς των.

Ἄλλὰ πρὸ τῆς διηγήσεως ταύτης, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ὀλίγον γνωστοῦ τούτου κράτους.

Πρὸ μικροῦ ἔτι χρόνου ἡ Βερμανία περιελάμβανε τὸ δυτικὸν μέρος τῆς εὐρείας ἡπείρου τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ δὲ ὀλικὴ τῆς χώρας ἔκτασις ὑπερέβαινε τὰ 700,000 τετρ. χιλιόμετρα· ἀλλ' ἀπὸ τινων χρόνων αἱ καλλίτεραι αὐτῆς γῶραι, ἰδίᾳ δὲ αἱ παράλιοι ἐπαρχίαι, κατεκτήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, καὶ συνεπέᾳ τοῦ διαμελισμοῦ τούτου, ἡ ἔκτασις τῆς ἀνεξαρτήτου Βερμανίας περιορίσθη μόνον εἰς 400,000 τετρ. χιλιόμετρα μετὰ πληθυσμοῦ 4,000,000.

Ὁ Ἄρχων, ὃν καλοῦσι βασιλέα ἢ αὐτοκράτορα—Boa βερμανιστί—ἢ ἄλλως χρυσόποδα Μεγαλειότητα, αὐτοκαλεῖται ἄρχων τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ εἶνε ἀπόλυτος κύριος τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν ὑπηκόων του.

Δὲν ἔχει πρωθυπουργόν, ἀλλὰ κυβέρνησιν, ἔχουσαν νομοθετικὴν, ἐκτελεστικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ συγκεκριμένην ἐξ ἑνὸς συμβουλίου ἀπαρτιζομένου ἐκ τεσσάρων ἀνωτέρων μελῶν, ἐχόντων συμβουλευτικὴν καὶ ἀποφασιστικὴν ψῆφον, ἐκ τεσσάρων κατωτέρων, ἐχόντων ψῆφον συμβουλευτικὴν, καὶ ὀκτὼ γραμματέων.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου μετεφέρθη ἀπὸ τῆς Ava εἰς Mandalay ἔνθα καὶ τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον, ὅπερ ἀγρύπνως φρουρεῖται, ἡ δὲ Α. Μεγαλειότης οὐδέποτε ἐξέρχεται.

Πρὸ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων οἱ ἐπισκέπται ὀφείλουσι νὰ ἐκβάλωσι τὰ ὑποδήματά των, νάφῃσωσι δὲ τὴν ῥάβδον καὶ τὸ ζῖφος των. Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην διατύπωσιν, φύλακες ὀδηγοῦσι τοὺς προσκεκλημένους μέχρι τῆς αἰθούσης τῶν ἀκροάσεων, κεκλιμένης πλησίον τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ θρόνου, ἕκαστος δὲ προσκαλεῖται νὰ καθίσῃ χαμαί.

Τὸ ἀνάκτορον τοῦτο εἶνε παράδοξον φύραμα πλούτου καὶ ἀκαθαρσίας, διότι οἱ μὲν τοῖχοι καὶ αἱ στήλαι λάμπουσιν ἐκ παντοίων χρυσομάτων καὶ ἀναγλύφων, τὸ δὲ ἔδαφος καλύπτεται διὰ χύματος. Ἐκαστος ἐπισκέπτης παραθέτει ἐνώπιόν του τὰ παρ' αὐτοῦ κομιζόμενα δῶρα, οἱ δὲ κήρυκες τοῦ βασιλέως ἐρωτῶσιν αὐτῶν τὰ ὀνόματα καὶ κάμνουσι διαφόρους ἐρωτήσεις περὶ τοῦ βίου αὐτῶν.

Μετ' οὐ πολὺ ὁ βασιλεὺς ἐμφανίζεται ὑπὸ λευκῆ καλύμματι, ἐν εἶδει ἀλεξιβρόχου, οἱ δὲ προσκεκλημένοι λαμβάνουσι διαταγὴν νὰ καλύψωσι τοὺς πόδας καὶ νὰ ὦσιν ἀτάραχοι.

Ἡ Α. Χρυσόπους Μεγαλειότης, βαδίζουσα ἀξιόπρεπώς, φθάνει μέχρι τοῦ ἐπὶ τῆς αἰθούσης τάπητος, ἐφ' οὗ ἐξαπλοῦται.

Ἰπνῆρεται προσφέρουσι ἀμέσως τῷ βασιλεῖ κισώτια πλήρη φύλλων betel, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ πρῶτιστον διακάσσημα (masticatoire) ἐν χρήσει καθ' ἅπασαν τὴν Ἰνδοκίαν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται εἰς τὴν αἶθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, πάντες οἱ τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ ἀπαρτιζόντες Βερμάναι πίπτουσι πρηνεῖς, μετὰ τινὰ δὲ παύσιν δύο κήρυκες ἐγείροντες τὴν κεφαλὴν ἀναγγέλλουσι τοὺς προσκεκλημένους. Ἡ Α. Μ. παρατηρεῖ τοὺς περιεστῶτας διὰ τῶν διόπτρων τοῦ ἀποστεινῶν διαφόρους ἐρωτήσεις εἰς ἕκαστον, καὶ μετ' ὀλίγον ἢ συνδιάλεξις λαμβάνει γενικὸν χαρακτήρα. Ὁ Βασιλεὺς ἐγείρεται, καὶ ἡ ἀκρόασις περατοῦται. Ἡ βασιλίσσα μετὰ τῶν θυγατέρων της, παροῦσαι εἰς τὴν ἀκρόασιν ταύτην, προσφέρουσι τῷ βασιλεῖ νωπὰ κάρυα καὶ φύλλα betel.

M. N. A.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Διατί δὲν δίδετε καὶ σεῖς ἐλεημοσύνην εἰς κἀνένα πτωχόν; ἠρώτησέ τις ποτε φιλάργυρον.

— Διότι ἡ Γραφή λέγει «Ὅ,τι δὲν θέλετε νὰ σᾶς κάμνουν οἱ ἄλλοι μὴ κάμνετε καὶ σεῖς εἰς αὐτούς!...» Αἱ! λοιπόν! Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ μοῦ δίδουν ἐλεημοσύνην.

* * * Ἐν τινι ξενοδοχείῳ.

— Παιδί, αὐτὸ τὸ κομμάτι τοῦ ψητοῦ, δὲν εἶναι τόσο καλόν, ὅσον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔφαγα τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν. Ὁ ὑπῆρέτης:

— ὦ! κύριε, ἀλλ' ἀφοῦ εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιον!...

Ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἄλλαις χώραις, χρησιμοποιοῦσι τὰ δέρματα τῶν ἐγγέλων, συμπλέκοντες αὐτὰ καὶ περικαλύπτοντες τὰς λαβὰς τῶν μαστίγων, ὡς καὶ τὰ ἄκρα τῶν καλωδίων. Προσέτι τὰ δέρματα τῶν ἰχθίων τῶν ὀνομαζομένων *Πλατάκων*, κοινῶς παρ' ἡμῖν καλουμένων *Γλωσσῶν*, καθὼς καὶ ἄλλων, πωλοῦνται εἰς μεγάλας ποσότητας, χρησιμεύοντα πρὸς διύλισιν τῶν σιροπίων, πρὸς καθαρισμόν τοῦ καφέ (ὡς οἱ Εὐρωπαῖοι τὸν βράζουσιν εἰς τὰ καφφενεῖά των).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐν τῷ τετάρτῳ φυλλαδίῳ τῆς *Κορίννης*, ἀγγέλλοντες τὴν εἰς τὸ ἰταλικὸν μετάφρασιν τῆς *Πρὸς Δημόσιον Παραιτέσεως* τοῦ Ἰσοκράτους ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Πουδαλειρίου Πετρίνη, ἐλέγομεν ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσης ἐν Ἰταλίᾳ κατέστη σχεδὸν κοινὴ παρὰ τοῖς αὐτόθι καταγινόμενοις εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἦδη εὐχαρίστως ἀναγινώσκουμεν ἐν τῷ περιοδικῷ *L' Emulazione* μετάφρασιν τοῦ περὶ γλώσσης κεφαλαίου ἐκ τοῦ *Μικροῦ Πολίτου*, τοῦ γνωστοῦ βιβλίου τοῦ κ. Βεργωτῆ, ὃν ὁ δοκιμώτατος ἐλληνοφιλῆς κ. Β. Γροττίας, ὁ μεταφράζων τὸ ἔργον, ἀποκαλεῖ uno de' più eleganti scrittori della Grecia risorta.

Ἡ *Amilla* ὑπισχνεῖται νὰ καταχωρίσῃ ἐν τινι τῶν προσεχῶν φυλλαδίων καὶ ἕτερον κεφάλαιον τοῦ *Μικροῦ Πολίτου* ἐπιγραφόμενον τὸ *Ὠραῖον*.

Ο ΚΟΜΗΣ ΙΒΑΝΟΦΣΚΗΣ

ΑΙΗΓΗΜΑ

Συνίημα ἐπὶ σελ. 39.

Ἐπάρχουσι στιγμαί, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος ἔχει τι τὸ προφητικόν! Ἐξ ἑνὸς βλέμματος, ἐκ μιᾶς λέξεως, ἐξ ἀπλῆς κινήσεως σχηματίζει τις τὴν περὶ τῶν ἄλλων ἰδέαν του.

Ἐν ταῖς στιγμαῖς ἐκεῖναις ἠγάπησάς τινα, παρῆσχες αὐτῷ μέρος τῆς καρδίας σου; Ἀδύνατον, ἵνα μὴ εἶπω δύσκολον, νὰ τὸν ἀποβάλῃς ἐξ αὐτῆς!... Ἐμίσησάς τινα; Εἶναι δυσχερὲς νὰ τὸν ἀγαπήσῃς ἢ τοῦλάχιστον νὰ θεωρῆς αὐτὸν δι' ἀδιαφόρου βλέμματος.

Ἡ κυρία Πέτκωφ, ὅτε τὸ πρῶτον εἶδε τὸν κόμητα ἐν Βουκουρεστίῳ, ἤσθάνθη διεγειρομένη ἐν τῇ καρδίᾳ της ἀποστροφῆν, μῖσος ἀόριστον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Τὰ κατωτέρω θὰ δεῖξωσιν ἡμῖν κατὰ πόσον εἶχε δίκαιον.

Ὁ κύριος Πέτκωφ ὅμως, ὅστις, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, εἶχε γνωρίσῃ τὸν κόμητα ἐν Βουκουρεστίῳ, ἠγάπα αὐτόν.

Ἡ ὠραιότης συνήθως ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην, ὃ δὲ κόμης ἦτο εὐειδεδεστάτος· πλὴν δὲ τούτου, ἐδείκνυεν ἤδη πρὸς αὐτὸν ἰδιόζουσαν εὐνοίαν καὶ φιλίαν. Ἐγίνωσκεν ὅτι, ἵνα κατορθώσῃ ὅ,τι ἐπεθύμει, ὄφειλε πρῶτον νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἐμπιστοσύνην του.

Καθ' ἐκάστην σχεδὸν, εὐρίσκων εὐλογοφανῆ ἀφορμὴν τὴν ἔλλειψιν ἐκλεκτῆς συναστροφῆς ἐν τῇ κομπόλει, ὁ κόμης ἐπεσκέπτετο τὸν κύριον Πέτκωφ, πρὸς ὃν ἐξέφραζεν ἀπειροὺς εὐαρεσκείας, λέγων ὅτι θεώρει μέγιστον εὐτύχημα τὴν ἐν Καζανλικίῳ συνάντησιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἡ κυρία Πέτκωφ ἐνόστο μόνον ἐφάνετο, προφασίζομένη ὅτε μὲν οἰκιακὰς ἀσχολίας, ὅτε δὲ ἀδιαθεσίαν. Πολλάκις ὁ σύζυγος αὐτῆς ἦτο ἀπών, τότε δὲ αὐτὴ, ἐκοῦσα ἄκουσα, ἠναγκάζετο νὰ τὸν ὑποδέχηται.

Ἐξ ὅλων τούτων τῶν συμπτωμάτων ὁ κόμης κατενόησεν, ὅτι ὄφειλε καὶ πάλιν νὰ κοπιᾷσῃ.

Ἡμέραν τινὰ, ὑπὸ τῆς ἰδέας ταύτης κατεχόμενος, καθήρχετο τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας, ἔνθα συνήντησε τὴν θαλαμηπόλον τῆς κυρίας Πέτκωφ, νεάνιδα ἐγγύχιον, ὠραῖον καὶ ἀνθηρᾶν, ὡς τοῦ Μαῖου ῥόδον.

Ἀστραπή τις παραυτὰ ἀκαριαία ἐφώτισε τὸ πρόσωπόν του.

— Ἰδοὺ ὠραία νεάνις! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ἄς δοκιμάσωμεν τοῦλάχιστον αὐτήν, ἀφοῦ ἡ κυρία φαίνεται τόσο πεισιμῶν... Καὶ ἐπειτα ἐγὼ δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ παραιτηθῶ ἐκείνης! Τίς οἶδεν... Ἐἴμαι παροῦργος... Ὅσα ἐλεγέ τις ὅτι εἶμαι ὁ Σατανᾶς ἐνσαρκωμένος... Ἴσως δέ...

Οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν ἐτόλμα νὰ ἐξελέγκῃ τὴν σκέψιν του ταύτην.

— Ἴσως ἡ ὠραία αὐτὴ νέα μοῦ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν καταχθονίων σχεδίων, τὰ ὁποῖα ἐν ἀνάγκῃ θὰ μεταχειρισθῶ, ἐὰν ἡ κυρία Πέτκωφ ἐξακολουθῇ ἀντιτάσσουσα τὴν αὐτὴν ἀντίστασιν. Ὁ δαίμων μου, τέλος πάντων, ὁ ἀγαθὸς μου παρουσιάζει ἐν ὄργανον... δὲν τὸ ἀπορρίπτω!...

Ἐνῶ ἐτελείωνε τὰς σκέψεις του ταύτας, ἡ νεάνις εὐρίσκετο σχεδὸν ἐνώπιόν του.

— Πόσον ὠραία κόρη! εἶπε μετὰ προσπεποιημένης ἐκπλήξεως. Ὅποιον θησαυρόν, ὁποῖον ἀγγελον κρύπτει ἡ οἰκία αὐτὴ! προσέθηκε θωπεύσας τὴν χαρίεσσαν θαλαμηπόλον.

— Κύριε!... ἐψέλλισεν ἡ νεάνις.

— Ἄ! μὴ φοβῆσαι, ὠραία μου, μὴ συστῆλεσαι! μήπως εἶναι ἐντροπὴ νὰ λέγῃ τις τὴν ἀλήθειαν, ὅτι εἶσαι ὠραία;

Συλλογισθεὶς δὲ ὅτι ταῦτα ἦσαν ἀρετὰ διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπῆλθε.

Τὴν ἐπιούσαν, κατερχόμενος τὴν κλίμακα, συνήντησε καὶ πάλιν τὴν νεάνιδα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος.

— ὦ! μᾶς περιμένει καὶ πάλιν ὁ ἀγγελὸς μας, εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ἄ! σήμερον ἀρκεῖ ἐν μείδιμα μόνον ἄς περιμεινῶμεν, μέχρις οὗ διαδοθῇ ἡ φλόξ εἰς ὅλην τὴν καρδίαν...

Ὁ κύριος κόμης, ὡς βλέπετε, ἦτο ὁ Φάβιος Μάξιμος τοῦ ἔρωτος. Δὲν ἔκαμνεν ἔφοδον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ κατεπολέμει αὐτόν διὰ τῆς βραδύτητος.

Τοῦτο ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας.

Ἡ ἀγνὴ καὶ ἀθῶα κόρη—ἦτο τεσσαρακαιδεκαέτις—πάντοτε εὐρίσκετο εἰς τὴν κλίμακα. Ἡ γνῶσις καὶ αὐτὴ τὸ αἶτιον, ὅπερ ἐβίαζεν αὐτὴν νὰ εὐρίσκηται ἐπὶ τῆς κλίμακος, ἀλλ' ἠσθάνετο ἐνδόμυχον εὐαρέστησιν, διότι κατῳρθώσε νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τοῦ κομψοῦ καὶ εὐγενοῦς ξένου.

Ὁ κόμης, ἀφοῦ ἐνόμισεν ὅτι ἱκανὸν πῦρ ἀνήψεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς νεάνιδος, ἔκρινε καλὸν νὰ ἐπαυξήσῃ αὐτὸ δι' ἀπουσίας ἡμερῶν τινων, μεθ' ὧν τὴν παρέλευσιν ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Πέτκωφ.

Ἡ πτωχὴ θαλαμηπόλος, ἥτις εἶχε καταντήσῃ εἰς ἀπόγνωσιν ἕνεκα τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ, ἐρρίφθη πρὸς τὸ σύνθητες μέρος, ἅμ' ἀκούσασα τὰ βήματα τοῦ κόμητος, ἅτινα ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ μεταξὺ τῶν βημάτων χιλιάδος ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀνέμενε ἡ δυστυχὴς, αἱ δὲ ὦραι, καθ' ἃς ὁ κόμης διέμεινε παρὰ τῷ κυρίῳ Πέτκωφ, ἐφαίνοντο αὐτῇ αἰῶνες.

Ἀκούσασα δὲ αὐτὸν κατερχόμενον, ἠσθάνθη τοὺς παλμούς τῆς καρδίας της διπλασιαζομένους· ἀφεύκτως δὲ θὰ ἐπιπτεν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ ῥώσου, ἐὰν ὁ ὀπισθεν αὐτῆς τοῖχος δὲν εὐρίσκετο πρὸς ὑποστήριξίν της.

Ὁ κόμης, ἰδὼν τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς

νεάνιδος, κατενόησεν ὅτι ἐπῆλθεν ἡ στιγμή τῆς προσβολῆς.

— Τί κάνεις, κόρη μου; ἠρώτησεν αὐτήν.

Τοσαύτη μέριμνα ὑπῆρχεν ἐν τῇ φωνῇ τοῦ εὐγενοῦς Ῥώσου, τοσαύτη πατρική, οὕτως εἰπεῖν, στοργή, ὥστε ἡ ἀτυχῆς νεάνις ἐπίστευσεν ὅτι ἡ ἐρώτησις αὐτῆ τοῦ κόμητος ἐγένετο, διότι οὗτος εἶχεν ὑπὲρ αὐτῆς μέγα ἐνδιαφέρον.

— Μόνη ἐγὼ τὸ ἤξεύρω... ἐφέλλισεν αὐτὴ μετὰ τινος στιγμᾶς δισταγμοῦ.

Ὁ κόμητος ἐκ τῆς ἀορίστου αὐτῆς ἀπαντήσεως τῆς νεάνιδος ἐνόησεν ὅποιον πάθος ἐπάφλαζεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δυστήνου κόρης.

— Μήπως πάσχεις, ὠραία μου; ἠρώτησεν, ἐξηγῶν ἢ μᾶλλον θέλων νάποσπάσῃ ἐκ τῶν χειλέων τῆς Μαρίας τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀμφιβόλου ταύτης φράσεως.

— Ναί... ὄχι... δὲν... πρῶτην φορὰν μοῦ συμβαίνει τοῦτο, κύριε... ἀπεκρίθη ἡ νεάνις μετὰ τινος συστολῆς. Ἄμα ἀκούσω τὰ βήματά σας, αἰσθάνομαι νὰ κτυπᾷ σφοδρῶς ἡ καρδία μου... Πράγμα, τὸ ὅποιον καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἐνοήσω, μὲ σύρει εἰς τὴν κλίμακα... Νομίζω, κύριε, ὅτι...

— Τί νομίζεις, Μαρία μου; ὑπέλαβεν ὁ κόμητος, οὕτινος τὸ βλέμμα διέχευεν ὅλην τὴν μαγνητικὴν ἐκείνην γλυκύτητα, καὶ μειδιῶν μειδιάμα, ὅπερ καὶ τὸν Ἀσμοδαῖον αὐτὸν θὰ ἠπάτα.

— Νομίζω ὅτι... σὰς ἀγαπῶ, κύριε.

— Ἀλήθεια! μὲ ἀγαπᾷς! Ἄχ! ὅποια χαρὰ! ἀνέκραξεν ὁ κόμητος, ὅσον εἶναι δυνατόν νάνακραξῆ τις, εὐρισκόμενος εἰς τὴν κλίμακα ξένης οἰκίας.

— ὦ! ναί!... ἀλλὰ σεῖς... δὲν θὰ καταδεχθῆτε βεβαίως νά...

— Νὰ σὲ ἀγαπήσω, αἶ; δὲν εἶναι ἔτσι;... ὦ! τὸ πτωχὸν κοράσιον! καὶ διατί, Μαρία μου;... καὶ διατί, ἀγγελέ μου;... εἶπε, περιλαχθάνων τὴν ἀτυχῆ νεάνίδα ἐν ταῖς ἀγκάλας του.

Ἄκτις χαρὰς διέλαμψεν ἐπὶ τῆς μορφῆς του.

— Ἐπὶ τέλους τὸ κατορθώσαμεν! τὸ πτηνὸν ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα!... εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

Εἶτα δέ:

— Καὶ διὰ νὰ σοῦ ἀποδείξω πόσον σὲ ἀγαπῶ, προσέθηκεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν νεάνίδα, σὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθης εἰς τὴν οἰκίαν μου, διὰ νὰ σοῦ προσφέρω ἐν λαμπρῶν δῶρον.

Ἡ νεάνις συνήνεσεν.

Ἄθωά κόρη! εἰς ποίου δαίμονος ἀγκάλας ἐγκατέλιπες σεαυτὴν!

Μετὰ τινος ὥρας ἡ μέχρι πρό ὀλίγου ἀγνοτέρα τῶν Χερουβεὶμ νεάνις ἐπανήρχετο ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ κόμητος. Ἀπερίγραπτος χαρὰ διεχεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς.

— Τρόντι λαμπρὰ δῶρα προσφέρει ὁ κύριος αὐτός, εἶπεν, εἰσελθούσα εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς.

Καὶ ἐξήγγησεν ἐκ τοῦ θυλακίου τῆς, χρυσοκέντητον βαλάντιον.

— Ἄ! εἶναι χρυσά! προσέθηκεν. Ἄς τὰ μετρήσω ἐν, δόω, τρία... ὦ! πολλά πολλά! ἐξηκολούθησεν ὑπολογίζουσα τὸ χρυσίον. Ποτὲ δὲν θὰ ἤμποροῦσα νὰ συνάξω τόσα μὲ τὸν μισθόν μου... Ἄλλὰ καὶ τὸ βραχιόλιον, προσέθηκεν, ἐξάγουσα κομψότατον ψέλλιον, πόσον εἶναι ὠραῖον! Τὸ καυμένο! δὲν πρέπει νὰ τὸ φορέσω... ἂν τὸ ἴδῃ ἡ κυρία, τί θὰ τῆς εἶπω... Ἐλα, ἔλα, νὰ σὲ κρύψω, εὐμορφόν μου βραχιολάκι! Ἄ! Τί καλὸς τοῦ εἶναι αὐτός ὁ κύριος!... Ὅσάκις μὲ προσκαλεῖ, θὰ πηγαίνω... Ἴσως μοῦ δώσῃ καὶ ἄλλα καλλίτερα...

Ὁλίγαι μόνον ἡμέραι παρήλθον, καὶ ἡ νεάνις κατέστη παράφρων διὰ τὸν κόμητα. Πληρομήλησεν ὅλας τὰς ὑπηρεσίας τῆς οἰκίας, ἕκαστα δὲ τούτου ἤκουε καθ' ἑκάστην τὰς ἐπιπλήξεις τῆς κυρίας τῆς. Πραετῆρει πότε θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τύχῃ καταλλήλου στιγμῆς, ὅπως πορευθῆ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος, ὅστις, ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν, ἤρξατο αἰσθανόμενος πληξίν ἐκ τῶν συχνῶν ἐπισκέψεων τῆς θλακηνόλου, ὥστε, ἐὰν δὲν ἦτο βέβαιος ὅτι ἴσως θὰ ἐλάμβανεν ἐν τῷ μέλλοντι ἀνάγκην αὐτῆς, — τοῦτο δὲ ἐνόει ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν συμπεριφορᾶς τῆς κυρίας Πέτωφ, — βεβαίως θὰ πεδίωκεν αὐτὴν τῆς οἰκίας.

Ἐν τούτοις ἐξηκολούθει ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ καθιστῶν μᾶλλον στενὴν τὴν πολιορκίαν, ἣν ἡ ἀκολασία αὐτοῦ ἔστρεψεν ἐναντίον ἐντίμου γυναικός. Ὅσάκις εὕρισκε μόνην τὴν κυρίαν Πέτωφ, ἐπέδα ψίλευεν αὐτῇ ἀπάσας τὰς φιλοφρονήσεις, πάντας τοὺς περιποιητικoὺς τρόπους, ἔσθ' ὅτε δὲ ἔόριπτε καὶ λέξεις τινὰς, ἀορίστους μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐκφραστικὰς καὶ καταληπτὰς εἰς τὴν γυναῖκα.

Ἡρυθρία ἡ ἀτυχῆς καὶ ἐσιώπα.

Πολλάκις ἐν τῇ ἀγανακτίσει καὶ ὀργῇ τῆς ἀπεφάσιζε νὰ ὁμολογήσῃ τὰ πάντα εἰς τὸν σύζυγόν τῆς, νὰ τῷ εἶπῃ ὅποιον φίλον ὑπεδέχετο ἐν τῇ οἰκίᾳ. Εἶτα ὅμως σκεπτομένη:

— ὦ! διατί νὰ τοῦ τὰ εἶπω, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν. Ὁ κόμητος χωρὶς ἄλλο θὰ ἀναγκασθῆ νὰ παραιτηθῆ, ἅμα ἐνοήσῃ τὸ μάταιον τῶν λόγων του.

Πρὸς τούτοις ἡ κυρία Πέτωφ ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ σύζυγός τῆς ἐξετίμα καὶ ἠγάπα τὸν κόμητα, ὥστε ἦτο λίαν πιθανὸν νὰ μὴ γείνῃ πιστευτή, ἢ ὁ κύριος Πέτωφ νὰ ὑποβῆ ἕτερον τι ἢ, ὅπερ τὸ πιθανώτερον, νὰ γεννηθῇ ἀδίκως καὶ ὑποθάλη ἀτόπως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ συζύγου τῆς τὸν ἀκόληκα τῆς ζηλοτυπίας.

(ἰκταται συνέχεια)

ΔΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ